

Finaalinen lauseenvastike

Finální konstrukci odpovídá vedlejší věta účelová.

- Věta účelová
  - ◆ vyjadřuje účel,
  - ◆ je uvedena spojkou *jotta* a
  - ◆ její predikát je způsobu podmiňovacího:
- Lämmitimme saunan, jotta voisimme rentoutua perusteellisesti.

Tvar slovesa, „predikátu“ nominální konstrukce:

- 1. infinitiv s koncovkou translativu a posesívním sufixem:
- kmen - znak infinitivu - pádová koncovka - poss.suf.
  - ◆ teh-dä-kse-ni
  - ◆ teh-dä-kse-si
  - ◆ teh-dä-kse-en
  - ◆ ...
- Lämmitimme saunan **voidaksemme rentoutua perusteellisesti.**

Finální konstrukci nelze použít tehdy, když je ve větě matriční, čili ve větě s finitním tvarem slovesa predikát v pasivu:

***Mennään** aikaisin nukkumaan **jaksaakseen** nousta aikaisin ylös.

Posesivní sufix ve tvaru významového slovesa finální konstrukce vždy odkazuje k subjektu věty matriční.

Subjekt věty matriční je zároveň i subjektem finální konstrukce.

Pasivní věty však nemají subjekt, takže by posesivní sufix konstrukce neměl na co odkazovat v matriční větě.

- *Mennään aikaisin nukkumaan jaksakseen nousta aikaisin ylös.

Špatné použití finální konstrukce

- Konstrukce svým významem neodpovídá vedlejší větě účelové:

*Klaus lähti unelmiensa retkelle **palatakseen** vasta kuukausien kuluttua.

Srov.: Klaus se vydal na výpravu svých snů, aby se z ní vrátil až za několik měsíců.

Konstrukci lze nahradit vedlejší větou

- Klaus lähti unelmiensa retkelle, **jotta** hän palaisi vasta kuukausien kuluttua.

Toto souvětí odpovídá výše uvedenému českému souvětí se spojkou aby. Věty vedlejší z těchto dvou souvětí však nejsou věty účelové, jelikož nelze smysluplně tvrdit, že Klaus se vydal na výlet za tím účelem, aby se z něj vrátil.

Optimální nápravou této špatně vytvořené konstrukce bude věta

- Klaus lähti unelmiensa retkelle, **jolta** hän **palasi/aikoi palata** vasta kuukausien kuluttua.

Waltari: Vieras mies..., s. 11:

[V]ain silmissä kipunoi enää raivoisa
avuttomuus **sammuakseen** taas kohta [...]

kipunoida – (za)blýskat se, (za)jiskřit
raivoisa – zuřivý

Je finální konstrukce použita v této větě
oprávněně?

Nahrad'te vedlejší větou a přeložte:

- Hän istui alas katsoakseen televisiota.
- Leena lähti ulos mennäkseen pankkiin.
- Pekka meni ravintolaan juodakseen tuopin olutta.
- Menin kauppaan ostaakseni ruokaa.
- Virtaset matkustivat Brnoon voidakseen levätä.
- Menen kahvilaan tavatakseni ystäväni.